

Kažuni

Ove kamene poljske kućice već su stoljećima strukturalni elementi vodnjanskog ruralnog prostora. Nakon oblikovanja gradskog naselja, počela se obrađivati zemlja koju su poljoprivrednici trebali iskrčiti. Uredno i strpljivo naši djedovi prenosili su na rubove polja sav kamen na koji je njihov plug nailazio i odgrtao iz tla, slagali su ga geometrijskom preciznošću u suhovezu sitnom kamenom građom. Nikli su tako suhozidi (masiere), kojima se ograđuju polja, gromače (groumasi), ogromne hrpe kamenja i kažuni (casite).

Svojim oblikom i građom, kažuni su izvanredno prilagođeni mediteranskom krajoliku, predstavljaju jedinstvena suhozidna zdanja umetnuta u polja, vinograde i maslinike koji ih okružuju.

I dok se naselje u Vodnjanu širilo i visoke kuće su rasle u skupinama, u uglovima polja ili na sredini terena ili čak unutar velike hrpe kamenja nicali su kažuni, karakterističnog oblika sa stožastim krovom, mudro osmišljeni, gotovo svi okrugli i više ili manje veliki.

Kažuni su bili sigurni zakloni od iznenadne kiše, od sunca za vrijeme podnevnog odmora ili bi se u njima prespavala noć kada posao nije bio završen tijekom dana, a služili su i za zaštitu od lopova u vrijeme berbe. Nisu bili samo u funkciji čovjeka, već su se koristili i kao zaklon za njegovu stoku, posebno ovce.¹

¹ L. Lago, Kamena izdanja i krajolici središnje i južne Istre "Kažuni", Inventar za povijesno pamćenje, C.A.S.H., Pula, 1996.
